

Een pubermeerling op Venus én Mars

WELKE UITDAGING
BRENGT DE OPVOEDING
VAN EEN GEMENGDE
TWEELING MET ZICH MEE?

IN HET VORIGE MAGAZINE BESCHREVEN WE DE VERSCHILLEN IN DYNAMIEK BIJ JONGENS-MEERLINGEN EN MEISJES-MEERLINGEN. MAAR HOE IS DE DYNAMIEK ALS DE MEERLING VAN GEMENGD GESLACHT IS?

De omgang bij jongen-meisje meerlingen verandert fundamenteel vanaf de puberteit. De geslachtshormonen manifesteren zich en jongens en meisjes gaan zich echt anders gedragen. De badkamer is opeens uren bezet door het meisje dat zich op wil maken en wil met haar moeder

kwesties 'onder vier ogen' bespreken. En de jongen trekt zich terug op zijn kamer met zijn smartphone of gaat erop uit met vrienden en komt diep in de nacht terug met de geur van alcohol om zich heen. De hormonen schommelen en lichamelijk en emotioneel is er van alles in beweging.

In dit artikel kijken we naar de vraag hoe geslacht doorwerkt in de meerlingrelatie en, daaraan gekoppeld, hoe geslacht doorwerkt in de opvoeding van een gemengde pubermeerling. Welke uitdagingen brengt dit met zich mee voor de ouders? Is veel differentiëren nodig of valt het wel mee? Aan bod komen verhalen van twee gemengde meerlingen: Freekje en Jip (13 jaar) en Elsa en Ron (15 jaar). Dit zijn niet hun echte namen.

START VAN DE PUBERTEIT

Meisjes beginnen over het algemeen eerder met de puberteit, soms wel twee jaar eerder, zeggen ontwikkelingspsychologen. Moeder Annemarieke vertelt over het verschil in begeleiding bij Jip en Freekje: "Toen ze allebei in de brugklas naar een nieuwe sportclub gingen, liet ik na twee keer Freekje alleen naar de roeivereniging gaan, terwijl ik met Jip een paar maanden ben mee gegaan naar zijn rugbyclub. Ook omdat de rugbyclub niet in onze woonplaats was, maar 10 kilometer verder op. Maar daarnaast merkte ik dat hij het ook fijn vond dat ik meeging."

Freekje was sneller zelfstandig dan Jip. "Ik ben meer beschermend naar Jip toe dan naar Freekje. Het bedritueel is ook verschillend," zegt Annemarieke. "Bij Jip blijf ik altijd wat langer op zijn kamer, ik lees hem nog steeds voor. Bij Freekje doe ik dat al lang niet meer, zij leest liever zelf."

SOCIALE ONTWIKKELING

Zij heeft een groep vrienden waarmee ze op stap gaat en begint al met daten, terwijl hij nog liever thuis blijft en spelletjes doet. Meisjes zijn ook sneller in hun sociale ontwikkeling. Moeder Marieke vertelt over Elsa en Ron: "In de brugklas had Elsa meteen een groep meiden om zich heen. Met hen maakte ze afspraakjes om te gaan shoppen in Amsterdam en Den Haag. Hij had wel snel een vriend, maar bleef toch vooral thuis computerspelletjes spelen. Achter zijn rug om noemde ze hem een 'nerd' en een 'klein kind'."

De jongen in een meerling zal zich een tijdje mogelijk wat 'kinderachtiger' voelen. Er wordt geschat dat driekwart van de meisjes in emotionele en sociale ontwikkeling voorloopt op driekwart van de jongens, gedurende een groot deel van de adolescentie. (Jolles, 2017).

LICHAMELIJKE GROEI

Een gemiddelde puber wordt zo'n 22 kilo zwaarder en groeit dertig centimeter in een periode van vier tot vijf jaar. Er is dus sprake van een flinke groeispurt in die periode. En die start vaak eerder bij de meisjes. Zo kan het voorkomen dat zij een paar centimeter langer is dan hij en dan is er opeens sprake van 'het kleine broertje.'

Marieke: "Elsa was ineens langer dan Ron en dat vond hij niet leuk!" Heel begrijpelijk. Mannen zijn immers volgens het stereotype groter en sterker dan vrouwen. Het vraagt van de jongen vooral geduld. Het is immers een kwestie van tijd. De groeispurt van de jongen kan iets later inzetten, maar komt sowieso.

VERSCHIL IN TALENTEN

"Freekje ziet een woord en onthoudt het. Jip niet, hij moet heel veel oefenen," zegt Annemarieke. "Ik vond dat best lastig voor Jip," zegt Annemarieke. "Freekje kan al doen waar ze zin in heeft, terwijl hij nog zit te zwoegen achter zijn bureau. Dat voelt dan niet eerlijk. Te meer omdat degene die er het hardst voor heeft gewerkt, met een lager cijfer thuiskomt."

Als ouder gun je beiden het gemak in studeren en beiden hoge cijfers. Maar talenten zijn niet gelijk verdeeld, niet over personen én niet over de seksen. Vanaf het begin van de schooltijd al liggen meisjes een jaar voor. Jongens hebben echter ander talenten: zij scoren beter op ruimtelijk inzicht en in bètavakken en op motorisch gebied lopen ze voor. Ook zijn ze wat ondernemender en gaan ze makkelijker fysieke uitdagingen aan (Jolles, 2017).

"Tijdens een tour door rivieren in Wales sprong Jip met plezier naar beneden, door de waterval heen," zegt Annemarieke. "Terwijl Freekje stond te roepen aan de kant 'dit durf ik niet!' Uiteindelijk, na veel druk van de reisleader is ze wel gesprongen. Maar Jip is duidelijk de meest sportieve van de twee."

ZIJ IS SLIMMER DAN HIJ

Marieke vertelt over Ron en Elsa: "Mijn zoon heeft het er ontzettend moeilijk mee dat hij een keer is blijven zitten op de basisschool en op de Cito-toets lager scoorde dan zijn

zus,” zegt Marieke. “Hij zit nu in havo 3 en Elsa in vwo 4. Hij voelt zich minderwaardig ten opzichte van zijn zusje. Ik heb al veel gesprekken gevoerd hierover, maar het blijft een lastig punt voor hem.”

Omdat meerlingen zich onderling met elkaar vergelijken, kan het gevoel van falen sterker zijn bij de minder presterende. Omdat er geen leeftijdsverschil is, ligt dit scherper dan bij ‘gewone’ broers en zussen, naar mijn idee. Ook omdat zij het gewend zijn vergeleken te worden door hun omgeving. Zij groeien op naast elkaar en ‘in vergelijking’ met elkaar, zou je kunnen zeggen.

In de gemengde meerlingrelatie is de jongen op sommige punten in het nadeel ten opzichte van het meisje. Jongens hebben lagere cijfers dan meisjes en zakken vaker af naar een lager schoolniveau. Een verklaring die Jolles (2017) geeft, is de talige interactie die leidend is in de aanpak in het onderwijs van tegenwoordig. Het meisjesbrein is daarmee in het voordeel in het onderwijs van de laatste twintig jaar. Bij hen is het gebruik van woorden voor gevoelens en sociale processen sterker ontwikkeld.

Discussiëren, samenwerken en presenteren: het sluit allemaal prima aan bij de op taal en communicatie gerichte meisjes. Een aanpak gericht op bewegen en visueel – ruimtelijk georiënteerde informatieverwerking die beter bij jongens past, wordt minder aangeboden op de scholen. Dat is mede een verklaring voor de mindere prestaties van jongens op school.

WAT KUN JE DOEN?

Voor de ene persoon is het makkelijker om verschillen te accepteren dan voor de ander. “Jip is er inmiddels aan gewend,” zegt Annemarieke. “Hij weet dat Freekje

beter is in spelling en hogere cijfers haalt.” Toch is het fijn dat beiden nu op een andere middelbare school zitten, vindt Annemarieke. “Hoewel het meer tijd kost met twee ouderavonden in plaats van een en twee keer zo veel activiteiten, is het de juiste keuze voor onze tweeling. De cijfers kunnen niet meer direct naast elkaar gelegd worden.”

Als ouders kun je hier bewust voor kiezen. Allebei een eigen omgeving, waar ze vrienden kunnen maken en leren en presteren op hun eigen tempo. Zo voorkom je dat de twee pubers dezelfde toetsen over dezelfde stof op hetzelfde moment hebben. Wanneer ze toch op dezelfde school zitten, zorg dan dat ze in een andere klas terecht komen. Dat helpt hen in de ontwikkeling naar zelfstandigheid en een gevoel van het hebben van een eigen identiteit.

DE ONDERLINGE BAND: TUSSEN AFSTAND EN NABIJHEID

“Freekje en Jip trekken sinds ze op de middelbare school zitten wat meer naar elkaar toe,” zegt Annemarieke. “Ze vinden het leuk om over school te praten en over leraren. Omdat ze op een verschillende middelbare school zitten, kunnen ze hun ervaringen met elkaar vergelijken. En ze delen leuke filmpjes op YouTube met hun smartphones.”

In de puberteit gaan kinderen zich meer richten op hun leeftijdgenoten. En soms heeft dit tot gevolg dat de jongen en het meisje juist meer met elkaar omgaan. Zeker als ze interesses delen. “Allebei houden ze van koken en kookprogramma’s op TV,” zegt Annemarieke. “Jip bereidt vooral hartige gerechten en speciale recepten met vlees en Freekje houdt vooral van zoetigheden bakken.” zegt Annemarieke. “Toch een beetje een typisch jongen-meisje verschil!”

De onderlinge band kan intiemer worden of juist niet. Marieke zag dat de afstand tussen haar tweeling groeide in de puberteit. “De twee konden elkaar niet meer vinden,” vertelt ze. Dagelijks was er strijd en de sfeer in het gezin leed eronder.

Ze vroeg hulp. Als coach bezocht ik hen thuis en we voerden een gesprek over hoe de samenwerking en communicatie verbeterd konden worden. In het gesprek bleek dat het meisje nog veel samen wilde doen met de jongen ‘zoals vroeger’ terwijl hij daar geen interesse meer in had. De behoeftes verschilden.

Zij kroop bij hem in bed vlak voor het slapen gaan om nog even gezellig de dag door te nemen, terwijl hij wilde slapen. Zij wilde graag elke week samen koken voor het gezin, terwijl hij liever op zijn kamer computerspelletjes speelde. Zij wilde samen naar school fietsen, terwijl hij alleen met zijn vrienden wilde fietsen. Het gevolg was dat hij zich geclaimd voelde door haar en zij voelde zich voortdurend afgewezen. Een trek- en duwbeweging.

Haar frustratie reageerde ze af door kwetsende dingen tegen hem te zeggen. En hij reageerde zich af door haar fysiek te domineren. “Een aantal keer heeft hij haar lichamelijk pijn gedaan,” vertelde Marieke. “Het was grensoverschrijdend”. Na een gezamenlijk onderzoek over de vragen ‘wat gaat goed?’ ‘wat kan beter?’ ‘wat kan ieder zelf bijdragen?’ is een proces richting betere samenwerking ingezet.

Is dit verhaal vreemd? Nee. Meerlingen hebben vaker gevoelens van afhankelijkheid ten opzichte van elkaar. En meisjes mogelijk wat meer, vanwege hun gerichtheid op relaties. De behoefte van Elsa aan contact met haar broer is zo te verklaren. Ook de verschillen in interesses: zij wil graag communiceren en samen op pad gaan, terwijl hij liever thuis bleef en op zijn kamer technische spellen deed.

Om zichzelf te beschermen zal een meisje verbaal geweld gebruiken en jongens (ook) fysiek geweld. Jolles schrijft (2017) dat het normaal is dat jongens in de periode tussen zeven en veertien jaar onrustig of druk zijn en zich soms ook agressief gedragen. In die periode moeten ze nog leren om de rem-knop te ontwikkelen.

WAT TE DOEN?

Voor ouders is het zaak om een goede modus te vinden. Beide kinderen hebben een eigen aanpak nodig. Voor jongens is beweging het sleutelwoord. Zij moeten hun energie kwijt kunnen. En vaardigheden in impulsremming kunnen goed worden gestimuleerd door de omgeving – ouders, oma, de buurman, de school. Meisjes hebben in vergelijking tot jongens wat minder ondernemingslust, initiatief en bravoure. Laat ze outdoor-activiteiten doen, stimuleer bijbaantjes en vrijwilligerswerk als jeugdtrainer bij de sportclub bijvoorbeeld. Zo leren ze zelfstandigheid en initiatief. Annemarieke: “We gaan regelmatig met Jip en Freekje op stap en de ene keer doen we wat de een leuk vindt, en de andere keer wat de ander leuk vindt. Zo doen ze allebei verschillende dingen,

zowel activiteiten die bij jongens passen als activiteiten die meer bij meisjes passen.”

De uitdagingen voor ouders van gemengde pubermeeringen zijn iets anders dan die van ouders van meerlingen van hetzelfde geslacht. Er is een verschil in tempo, waarbij meisjes eerder in de puberteit zijn dan jongens en op sociaal-emotioneel gebied voorop lopen. Wat betreft schoolprestaties scoren meisjes hoger. Voor ouders geeft dit de uitdaging om de schade van een gevoel van achterblijven te beperken. Het helpt om beide een eigen (leer) omgeving te bieden.

Uit zelfbescherming gebruiken meisjes hun verbale kracht en jongens hun fysieke

Verder is er een uitdaging in de onderlinge omgang. De ene meerling zoekt elkaar meer op in de puberteit en de andere meerling juist niet. De behoefte aan afstand of nabijheid kan sterk uiteen lopen. Dit vraagt om extra aandacht en creativiteit om aan de behoeften van beide pubers tegemoet te komen. Dus ja, differentiatie in opvoedaanpak is nodig, maar niet per se op basis van geslacht. Wel op basis van de persoonlijkheid. “Kijk naar wat het kind nodig heeft en wat het leuk vindt,” is de tip van Annemarieke voor andere ouders van gemengde meerlingen in de puberteit.

Voorlopig zal de ideologische en wetenschappelijke discussie over vermeende verschillen tussen mannen en vrouwen doorgaan. En dit tweeluik over meisjesmeerlingen, jongensmeerlingen en gemengde meerlingen, laat zien dat er veel diversiteit is. Ik vind het uitgangspunt dat elk individu bij iedere eigenschap weer elders op het spectrum mannelijk-vrouwelijk zit, het enige steekhoudende. Zo kan je als puber soms op Venus wandelen en soms op Mars, de ene keer met z’n tweetjes en de volgende keer weer alleen.

Als richtlijn voor ouders, volg ik de opmerking van Annemarieke. “Eigenlijk kijk ik niet naar hun gedrag als ‘dit is typisch jongens gedrag en dat is typisch meisjes gedrag’ maar meer als ‘dit is typisch Jip en dat is typisch Freekje’. Ik zie ze vooral als twee personen.” Het gaat er uiteindelijk vooral om dat je het kind ziet zoals het is.

Hester van Wingerden
Trainer/coach www.Tweelingenpraktijk.nl

Hester van Wingerden
Trainer/coach www.Tweelingenpraktijk.nl

BRONNEN:

Jolles, J. (2017) *Het tienerbrein: Over de adolescent tussen biologie en omgeving*. Amsterdam University Press

